

μάλιστα· διότι ἀποδεδειγμένον εἶνε, ὅτι, ὅσον οἱ ὀδόντες εἶνε πλήρεις, καὶ ἰσχυροὶ καὶ ἀρκετοὶ εἰς μάζησιν τῶν φαγητῶν, τόσον ὀλιγώτερον δυνατὸς εἶνε ὁ στόμαχος. Μάθε δὲ τοῦτο, ὅτι οἱ ὀδόντες τοῦ ἀνθρώπου εἶνε ἰσχυροὶ καὶ ἱκανώτατοι εἰς ἐκπλήρωσιν τοῦ καθήκοντός των, καὶ ὅτι πρέπει ἐπομένως νὰ τοὺς δίδωμεν ἐργασίαν, καὶ νὰ μὴ τοὺς ἀφίνωμεν ἀργούς. Ἡ μικρὰ κόρη, ἥτις, διὰ νὰ τελειώσῃ γρηγορώτερα, δὲν μασσᾷ τὸ φαγητὸν της, καὶ τὸ στέλλει εἰς τὸν στόμαχόν της ἀνέτοιμον, ὁμοιάζει μὲ ἀνθρώπον, ὁ ὁποῖος ἔχει δύο ὑπηρέτας, τὸν μὲν ἕνα δυνατὸν καὶ εὐρωστον, τὸν ἄλλον δὲ ἀδύνατον καὶ ἀσθενῆ, καὶ ἐπιβαρύνει τοῦτον δι' ὅλης τῆς ἐργασίας, ἐνῶ ἀφίνει τὸν δυνατὸν νὰ κάθηται ἀργὸς καὶ νὰ διασκεδάζῃ. Αὐτὸ εἶνε ἀδικον βεβαίως, καὶ ἐπειδὴ κάθε ἀδικία τιμωρεῖται, ἡ ἐργασία γίνεται κακὰ.

Ἡ ἐργασία δὲ αὕτη εἶνε νὰ μεταβάλλεται ὅ,τι τρώγομεν εἰς χυλὸν, ἀπὸ τὸν ὁποῖον νὰ λαμβάνῃ τὸ αἷμα ὅ,τι τοῦ χρειάζεται. Ἄλλ' οἱ ὀδόντες ποτὲ δὲν θὰ κατάρθωναν νὰ μεταβάλλουν τὸ φαγητὸν εἰς χυλὸν, ἀν διαρκούσης τῆς ἐργασίας των δὲν εἶχον ἕνα σπουδαιότατον βοηθὸν, τὸν σιέλον. Πρὸς τοῦτο δὲ ὁ Θεὸς ἐτοποθέτησεν ὀλόγυρα ἐντὸς τοῦ στόματός μας ἕν εἶδος μικρῶν σφουγγαρίων, τὰ ὁποῖα ὀνομάζονται ἀδένες σιελιοποιοὶ, καὶ εἶνε πάντοτε γεμάτοι μὲ σιέλον. Ὁ σιέλος αὐτὸς, ὅστις ἐξέρχεται ἡ σιαγὼν, δὲν εἶνε τίποτε ἄλλο παρὰ νερὸν μὲ ὀλίγον λεύκωμα. Μὴ σὲ τρομάξῃ ἡ λέξις· λεύκωμα σημαίνει ἀσπράδι αὐγῶ καὶ τίποτε περισσύτερον. Περιέχει δὲ ὁ σιέλος ἐπίσης καὶ ὀλίγην σόδα, ἥτις χρησιμεύει εἰς κατασκευὴν τοῦ σάπωνος, μὲ τὸν ὁποῖον πλύνεσαι καθ' ἑκάστην. Δι' αὐτὸ βλέπεις ὅτι ὁ σιέλος ἀφρίζει, ὅταν ἡ γλῶσσα τὸν κτυπᾷ ἐντὸς τοῦ στόματος ἐνῶ ὁμιλοῦμεν, καθὼς ἀφρίζει τὸ λεύκωμα καὶ ὁ σάπων, ὅταν τοὺς κτυπῶμεν, ἢ τοὺς δέρωμεν, καθὼς λέγομεν κοινῶς, ἐντὸς ἀγγεῖου τινὸς οἰουδήποτε. Τὸ λεύκωμα ὅμως ἐκεῖνο καὶ ἡ σόδα δὲν ἐτέθησαν ἐντὸς τοῦ σιέλου μόνον καὶ μόνον διὰ νὰ τὸν κάμουν νὰ ἀφρίξῃ· τοῦτο δὲν θὰ ἤξιζε βεβαίως τὸν κόπον. Ἀλλὰ χρησιμεύουσι μᾶλλον εἰς τὸ νὰ διαλύωσιν εὐκολώτερα τὰ φαγητὰ, καὶ νὰ μεταβάλλωσιν αὐτὰ εἰς χυλὸν, ὅστις βαθμηδὸν καὶ κατ' ὀλίγον γίνεται ὠραῖον καὶ κόκκινον αἷμα, καθὼς ἐκεῖνο τὸ ὁποῖον ἐξέρχεται ἀπὸ τὴν ἄκραν τοῦ δακτύλου σου, ὅταν τρυπηθῆς ἐξ ἀπροσεξίας διὰ τῆς βελόνης σου.

Ἀφοῦ τοιουτοτρόπως τριβοῦν τὰ φαγητὰ διὰ τῶν ὀδόντων καὶ μοςχευθοῦν ἀρκετὰ διὰ τοῦ σιέλου, δὲν ἔχουν πλέον ἀνάγκη νὰ μείνουν ἐντὸς τοῦ στόματος, καὶ ἀναχωροῦσιν. Ἡ ἀναχώρησις των ὅμως δὲν εἶνε τόσον εὐκολὸς καὶ ἀπλή, ὅπως ἦτον ἡ εἴσοδος αὐτῶν εἰς τὸ στόμα,

καὶ τοῦτο θὰ τὸ ἴδωμεν εἰς τὴν ἐπομένην ἐπιστολήν.

Ἔπεται συνέχεια.

ΑΓΓΕΛΟΣ ΒΛΑΧΟΣ.

ΤΟ ΕΑΡΙΝΟΝ ΡΟΔΟΝ

Ὁ κ. Σάββας Ἰωαννίδης, διδάσκαλος τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι φροντιστηρίου, ὅστις ἐγένετο γνωστός εἰς ἅπαντα τὸν περὶ ἱστορικὰς καὶ φιλολογικὰς μελέτας ἀσχολούμενον κόσμον, ὡς ἀνευρῶν πρῶτος τὸ ὑπὸ τοῦ κ. Σάββα πέρυσιν ἐκδοθὲν περὶ τοῦ Ἄκριτα ἔπος, εἶχε γράφει ἀπὸ τοῦ 1870 ἱστορίας καὶ στατιστικὴν Τραπεζοῦντος καὶ τῆς περὶ ταύτην χώρας, περιέχουσιν οὐκ ὀλίγα λόγου ἄξια πράγματα. Ἐν ταύτῃ δὲ τῇ ἱστορίᾳ εὕρισκομεν πρὸς τοῖς ἄλλοις καὶ τὴν ἀκόλουθον παράδοσιν.

Ὁ Σουλτάν Σελίμης Β', λέγει ἡ παράδοσις αὕτη, ἀπελθὼν διὰ Τραπεζοῦντος τῷ 1570 εἰς τὸν κατὰ Περσῶν πόλεμον, διέβη ἀπὸ τὸ χωρίον τῆς Δουβεράς ἢ Λιβερὰς, τὸ ὁποῖον ἀπέχει ἕξ ὥρας ἐκ τῆς Τραπεζοῦντος. Πλησίον δὲ τοῦ χωρίου τούτου ὑπάρχει κρήνη καλουμένη τοῦ ἀγίου Κωνσταντίνου, τῆς ὁποίας τὸ ὕδωρ εἶναι ψυχρότατον κατὰ τὸ θέρος. Παρὰ τὴν κρήνην λοιπὸν ταύτην θελήσας ν' ἀναπαυθῆ ὀλίγον, παρετήρησε κρήνη καλλίστην, ἥτις ἦτο θυγάτηρ ἱερέως, ὀνομάζετο Μαρία καὶ ἔβοσκε, κατὰ τὴν συνήθειαν τοῦ χωρίου, τὰ πρόβατα τοῦ πατρὸς αὐτῆς. Ὁ Σουλτάνος τὴν ἐκάλεσε καὶ δοὺς αὐτῇ τὸ χρυσοῦν ποτήριόν του, εἶπε νὰ τῷ φέρῃ ὕδωρ ἐκ τῆς κρήνης· ἡ δὲ λαβοῦσα τὸ ποτήριον καὶ πληρώσασα αὐτὸ ὕδατος, τὸ ἐπρόσφερεν εἰς τὸν κυριάρχην, ἔχουσα ἐντὸς τὸν μέγαν δάκτυλον. Ὁ Σουλτάν Σελίμης ἀνδιάσας ἐκ τούτου τὴν διέταξε νὰ τὸ χύσῃ καὶ νὰ φέρῃ ἄλλο· ἡ κρήνη ἔφερε πάλιν τὸ ποτήριον, εἰς τὸ ὁποῖον ὅμως εὐρέθησαν φρύγανα τινά. Τότε ὁ Σουλτάνος ὠργίσθη, ἡ δὲ Μαρία φοβηθεῖσα, εἶπεν, ὅτι ἔπραξε καὶ τὸ ἐν καὶ τὸ ἄλλο, διότι, ἠξεύρουσα πόσον τὸ ὕδωρ ἦτο ψυχρὸν καὶ βλέπουσα τὸν αὐθέντην ἰδρωμένον, ἠθέλησε νὰ ἀποτρέψῃ αὐτὸν ἀπὸ τοῦ νὰ πίνῃ ἀμέσως καὶ νὰ βλάψῃ οὕτω τὴν υἰγιάν του. Τώρα ὅμως, ὅτε παρῆλθεν ὦρα ἱκανή, τὸν προσφέρει θαρβύοντως τὸ ποτήριον πλήρες καὶ καθαρὸν. Ἡ ἀπάντησις αὕτη νῆχάρισθησε τοσοῦτον τὸν Σουλτάνον, ὅστις εἶχεν ἤδη θαυμάσει ἐκ πρώτης ἀρχῆς τὸ κάλλος τῆς κόρης, ὥστε ἔλαβεν αὐτὴν μεθ' ἑαυτοῦ ἀδεία τοῦ πατρὸς της καὶ τὴν ἐνυμφεύθη, ὀνομάσας Γκιουλμπαχάρ, ὃ ἐστὶν Ἐαρινὸν ῥόδον.

Ἐξακολουθήσας δὲ τὴν πορείαν παρετήρησε καθ' ὁδὸν τὴν μονὴν τὴν Σουμελᾶς καὶ ἐθαύμασε τὴν ἀρίστην κατάστασιν τῶν περὶ αὐτὴν γεωργικῶν ἐργασιῶν. Ὄθεν καλέσας τὸν ἠγούμενον, τὸν ἠρώτησε πῶς ἔδωκε τοιαύτην τάξιν εἰς τὰ

τῆς μονῆς· ὁ δὲ ἀπεκρίθη, ὅτι νῦν τρέπεται πάντα ταῦτα οὕτως, διότι τὴν βραδυνὴν ἐργασίαν ποτὲ δὲν ἀφῆκε δι' αὐρίον. Τὸ ἀξίωμα τοῦτο ἐπροξένησε πολλὴν ἐντύπωσιν εἰς τὸν Σουλτάνον, ὅστις διέταξε νὰ χαραχθῶσι τουρκιστὶ ἐπὶ τῆς προχόου αὐτοῦ αἱ λέξεις· «Τὴν βραδυνὴν ἐργασίαν μὴ ἀφίνεις δι' αὐρίον.» Ὅτε δὲ ἀναχωρήσας ἐκεῖθεν ἀφίκετο εἰς Βαγδάτιον, οἱ ἐν αὐτῷ πολιορκούμενοι ἐχθροὶ φοβηθέντες ἐζήτησαν προθεσμίαν διὰ νὰ παραδοθῶσιν, ἐπὶ τῇ ἐλπίδι ὅτι πρὶν λήξῃ ἡ προθεσμία θέλουσι λάβει ἔξωθεν συνδρομὴν. Ἡ πρότασις ἐφθασεν εἰς τὸν Σουλτάνον τὸ ἑσπέρας, καθ' ἣν στιγμὴν ἑτοιμάζετο νὰ νικηθῇ. Νικητόμενος δὲ, ἀνέγνωσε ἐπὶ τῆς προχόου· «Τὴν βραδυνὴν ἐργασίαν μὴ ἀφίνεις δι' αὐρίον.» καὶ ἀμέσως, μὴ ἀκούσας τὰς περὶ ἀναβολῆς προτάσεις, διέταξε τὴν ἔφοδον καὶ ἐκυρίευσεν οὕτω τὴν πόλιν. Ἄμα δὲ τὴν ἐκυρίευσεν εἰδοποιήθη, ὅτι πολλοὶ πανταχόθεν ἤλθον ἐπίκουροι τῶν πολεμίων, ὥστε ἂν δὲν ἐγένετο ἀφ' ἑσπέρας ἡ ἔφοδος, οὐ μόνον ἤθελεν ἀποβῆ ἀδύνατος ἡ ἄλωσις τοῦ Βαγδατίου, ἀλλὰ καὶ ὁ πολιορκητικὸς στρατὸς ἤθελε κινδυνεύσει. Τοῦτο λοιπὸν ἐνθυμούμενος, ὅτε κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν αὐτοῦ διῆλθε διὰ τῆς μονῆς τῆς Σουμελάς, ἐφιλοδώρησεν αὐτὴν πλουσίως καὶ πᾶσαν ἀπένευμεν αὐτῇ προστασίαν κατὰ τῶν περικειμένων ἀγρίων μωαμεθανῶν.

Ἡ δὲ Γκιουλμπαχάρ, ἐξκλοουθεῖ ἡ παράδοσις, ἤλθεν ἤδη ὡς νόμιμος σύζυγος μετ' αὐτοῦ εἰς Κωνσταντινούπολιν, ὅπου μετ' ὀλίγον ἐγέννησεν υἱόν, τὸν Μουράτ Γ', καὶ ἐκτίησεν προΐόντος τοῦ χρόνου ἰσχύην μεγάλην ἐν τοῖς πράγμασι, καὶ πολλὰ περιεποίησε δικαιώματα εἰς τοὺς Χριστιανοὺς καὶ εἰς τὴν Ἐκκλησίαν. Ἐντεῦθεν ὅμως προεκλήθη ἡ ὀργὴ τῶν μωαμεθανῶν καὶ ἐξαιρέτως τῶν οὐλεμάδων ὅθεν ὁ Σουλτάν Σελίμης ἠναγκάσθη, πρὸς τὸ συμφέρον αὐτῆς τῆς ἠγαπημένης Μαρίας, νὰ τὴν ἀποπέμψῃ εἰς Τραπεζοῦντα μετὰ τοῦ υἱοῦ αὐτῆς Μουράτη, ἀπονέμων ὅμως αὐτῇ εἰς αὐτὴν ἀπάσας τὰς τιμὰς καὶ ἅπαντα τὰ σιτηρέσια Σουλτάνας. Ἡ ἐν Τραπεζοῦντι διαμονὴ τῆς οὐ μικρὰν παρέσχεν εἰς τοὺς Χριστιανοὺς ἀναψυχὴν ἀπὸ τῶν τότε δεινῶν. Ἀποθανοῦσα δὲ ἐκεῖ ἡ Μαρία ἐτάφη ἐντὸς μεγαλοπρεποῦς μαυσωλείου, σοζομένου εἰς τὴν εἰσοδὸν τοῦ Ἰμαρετίου, τὸ ὁποῖον εἰς μνήμην αὐτῆς ἐγένετο καὶ μέχρι τῆς σήμερον διατηρεῖται. Ἡ τοιαύτης τύχης ἀξιοθεῖσα ἐκείνη θυγάτηρ τοῦ ἱσρέως τῆς Λιβερᾶς δὲν ἐλησιμόνησε τοὺς συγχωρίους τῆς καὶ τοὺς γείτονας αὐτῶν Χριστιανοὺς, ἀλλ' εὐηργέτησεν αὐτοὺς καταστήσασα σχεδὸν ἀσυδύτους, διότι ἐκτοτε καὶ μέχρις ἡμῶν ἄλλην ὑποχρέωσιν δὲν ἔχουσιν εἰμὴ νὰ πέμπωσιν 90 ὀκάδας βουτύρου κατ' ἔτος εἰς τὸ βασιλικὸν μαγειρεῖον. Ἀλλὰ καὶ ὁ Μουράτης, ὅστις ἔζησεν ἐπὶ πολὺν χρόνον εἰς Τραπεζοῦντα

παρὰ τῇ μητρὶ, ἀνατραφεὶς ἑλληνιστὶ, ἀνεδείχθη εὐποητικὸς πρὸς τὴν χώραν ἐκείνην, ἐπιστρέφων δὲ ἀπὸ τοῦ κατὰ Περσῶν πολέμου ἐπεσκύασε τὴν μονὴν τῆς Σουμελάς καὶ πολλὰ ἀναθήματα ἐδώρησατο εἰς αὐτήν.

Ἡ παράδοσις, καθὼς βλέπετε, εἶναι χαριστάτη καὶ περιεργοτάτη ἄλλ' ἔχει τὸ καίριον ἐλάττωμα ὅτι οὐδαμῶς συμβιβάζεται μετὰ τῶν κάλλιστα γνωστῶν ἱστορικῶν γεγονότων τῆς βασιλείας τοῦ Σουλτάν Σελίμη τοῦ Β' καὶ τοῦ Σουλτάν Μουράτη τοῦ Γ'. Ὁ Σελίμης οὗτος οὐδένα ἐπεχείρησε, κατὰ Περσῶν πόλεμον τὸ δὲ Βαγδάτιον ἐκυριεύθη οὐχὶ ὑπ' αὐτοῦ, ἀλλὰ ὑπὸ τοῦ μεγαλωνύμου αὐτοῦ πατρὸς Σουλεϊμάνη τοῦ Α', ὅστις, προσθετόν τοῦτο ἐκ περισσοῦ, ἐξ-εστράτευσεν οὐχὶ διὰ Τραπεζοῦντος, ἀλλ' ἐπορεύθη ἀπὸ Σκουταρίου εἰς Νίκαιαν, εἰς Κιουτάγιαν, εἰς Ἀκσέρ, εἰς Κόνιαν, Τέβριζ, Χαμαδάν καὶ Βαγδάτιον. Οὕτως ἀνατρέπεται, ὡς μὴ ὠφελειν, ἡ θεμελιώδης βάσις τῆς τραπεζουντίου ἐκείνης παραδόσεως, ἡ περὶ τῆς κατὰ Περσῶν ἐκστρατείας τοῦ Σελίμη καὶ ἡ ὑπ' αὐτοῦ ἄλωσις τοῦ Βαγδατίου. Πλὴν τούτου ἡ μήτηρ τοῦ Μουράτη Γ' δὲν ἐλέγετο Γκιουλμπαχάρ, ἦτοι ἐαρινὸν ῥόδον, ἀλλὰ Νουρ-Βανού, ὅ ἐστι φωταυγῆς γυνὴ, ἢ, καθὼς ἠθέλομεν ἡμεῖς εἰπεῖ, Φωτεινὴ· δὲν ἀπέθανεν δὲ ἐν Τραπεζοῦντι, ἀλλὰ ἐν Κωνσταντινουπόλει, καὶ δὲν διεκρίνετο ἐπὶ πολλῇ φιλανθρωπίᾳ καὶ ἡμερότητι ἤθους, ὡς δύναται πᾶς περιέργος ἀναγνώστης νὰ πληροφορηθῇ ἀκριβέστερον περὶ πάντων τούτων ἐν τῇ τοῦ Χάμμερ ἱστορίᾳ τοῦ Ὀσμανικοῦ κράτους, τόμ. Δ', σελ. 7 καὶ ἐπομ. Τοιοῦτοτρόπως δὲ ἀναίρειται κατὰ δυστυχίαν καὶ τὸ δεύτερον μέρος τῆς παραδόσεως, τὸ περὶ τῆς ἀγαθῆς καὶ ἡμέρου Γκιουλμπαχάρ καὶ περὶ τοῦ ἐν Τραπεζοῦντι θανάτου αὐτῆς.

Προσέτι ὁ Σελίμης Β' ἀπέβίωσε τῷ 1574, ἦτοι τέσσαρα μόνον ἔτη ἀφ' οὗ, κατὰ τὴν παράδοσιν, ἐγνώρισε τὸ Ἐρινὸν ῥόδον, ὥστε ὁ ἐκ τοῦ γάμου τούτου γεννηθεὶς Μουράτης Γ' δὲν ἦτο δυνατόν νὰ ἦναι ἐπὶ τοῦ θανάτου τοῦ πατρὸς αὐτοῦ εἰμὴ τριετῆς. Ἐν τούτοις εἶναι βέβαιον, ὅτι ὁ Μουράτης οὗτος, διαδεξάμενος τὴν βασιλείαν τῶν Ὀσμανιδῶν ἐν ἔτει 1574, ἦτο εἴκοσι καὶ ὀκτὼ ἐτῶν. Τελευταῖον ἡ παράδοσις λέγει, ὅτι ὁ Σουλτάν Μουράτης Γ', ἐπανερχόμενος ἐκ τῆς κατὰ Περσῶν στρατείας αὐτοῦ, ἐπεσκέυασε τὴν μονὴν τῆς Σουμελάς καὶ ἄλλως αὐτὴν εὐηργέτησεν. Ἄλλ' ὁ Σουλτάν Μουράτης Γ' διεξήγαγε μὲν μακρότατον κατὰ Περσῶν πόλεμον, οὐδέποτε ὅμως αὐτοπροσώπως κατ' αὐτῶν ἐστράτευσεν, ἐπέτρεψε δὲ τὸν ἀγῶνα εἰς τὸν Μουσταφᾶ πασᾶν, τὸν Σινάν πασᾶν, τὸν Φερχᾶτ πασᾶν, τὸν Ὀσμάν πασᾶν.

Λυπούμεθα πολὺ διότι ἠναγκάσθημεν νὰ καταφέρωμεν τὸν ἱστορικὸν πέλεκτον ἐπὶ τῆς κεφα-

λῆς τῆς ὥραίας Γκιουλμπαχάρ· ἀλλ' ἡ ἐπιστήμη ἔχει καθήκοντα, τὰ ὁποῖα δὲν δύναται νὰ παραβῆ χάριν τῶν καλλίστων μύθων. Ἐξ ὧσων δὲ εἵπομεν συνάγεται προδήλως, ὅποσον δύσπιστος πρέπει νὰ εἴμεθα πρὸς τὰς τοπικὰς παραδόσεις. Δὲν λέγω ὅτι εἶναι περιττὸν νὰ περισυνάγωμεν αὐτάς· ἂν ὄχι ἄλλο, ὑποδεικνύουσιν ἐνίοτε τὸν χαρακτῆρα τῶν κατοίκων παρ' οἷς παρήχθησαν. Ἀλλὰ πρὶν ἀποδώσωμεν εἰς τοιαῦτα θρυλήματα ἱστορικὴν ἀξίαν, εἶναι ἀπαραίτητον νὰ υποβάλωμεν αὐτὰ εἰς τὴν προσήκουσαν βάσανον, καὶ ὁσάκις στερούμεθα τῆς πρὸς τοῦτο ἀπαιτουμένης Λυδίας λίθου, ὅπως ἐνίοτε δυστυχῶς συμβαίνει, νὰ μὴ παραδεχώμεθα αὐτὰ ὡς γνήσιον χρυσόν.

Κ. ΠΑΠΑΡΗΓΟΠΟΥΛΟΣ.

Τὸ ἐπόμενον διήγημα, γραφὲν ὑπὸ τοῦ ὀνομαστοῦ μυθιοστοριογράφου τῆς Ἀγγλίας Καρόλου Δίκινς, ἀποδεικνύει πόσον ὀλέθηρον εἶνε τὸ ἐλάττωμα τῆς μέθης καὶ πῶς φέρει τὸν ἔχοντα αὐτὸ εἰς τὸν κρημνὸν τῆς ἀπολείας. Νὰ μὴ οὔτε νοουθεσίας περιέχει, οὔτε φράσεις πομπώδεις κατὰ τῆς ἀκολασίας· διὰ πραγματικῶς ὁμῶς διηγήματος θέτει ὑπ' ὅψιν τοῦ ἀναγνώστου σκηνὰς παριστώσας τὰ τρομερὰ ἀποτελέσματα ἐλαττώματος, ὅπερ πρέπει ν' ἀποφεύγῃ πᾶς ἄνθρωπος, ἀποτελέσματα καταστρέφοντα καὶ αὐτὸν καὶ τοὺς οἰκεῖους αὐτοῦ. Πρόκειται δὲ ἡ ἐν τῷ διηγήματι σκηνὴ ἐν Λονδίῳ, ἐν τῇ πατρίδι ταύτῃ τοῦ gin καὶ τοῦ porter, ὅπου ἐκάστη ὁδὸς ἔχει καὶ ἐν τοιλάχιστον καπηλειόν.

Σ. τ. Δ.

ΜΕΘΥΣΟΥ ΘΑΝΑΤΟΣ

Α'

Οὐδεὶς βεβαίως ὑπάρχει ἐν Λονδίῳ ὅστις, περιερχόμενος καθ' ἐκάστην πολυπληθεῖς συνοικίας, νὰ μὴ ἀπαντήσῃ γνωστὸν αὐτῷ πρόσωπον, ἄλλοτε μὲν εὐπρεπές, σήμερον δὲ ἀποτρόπαιον.

Ἡ εὐρέθη τις ποτὲ μεταξὺ τοῦ πλήθους καὶ νὰ μὴ ἀνεγνώρισε ἄνθρωπον, πρὶν μὲν ἔμπορον, ὑπάλληλον, ἢ ἄλλο ἐπικερδὲς ἐπάγγελμα μετερχόμενον, νῦν δὲ βυπαρδόν, βακενδύτην, ἀσθενῆ, ψωμοζήτην;

Ἐκ τῶν ἀνθρώπων ὅσους ἐγνώρισαν οἱ ἀναγνώσται εἶναι ἀδύνατον νὰ μὴ ἐνθυμηθῶσι καὶ τινα ἐκπεπτωκότα, ἐκχαυλισθέντα, κυλιόμενον μεταξὺ συμφορᾶς καὶ πείνης, τὸν ὁποῖον πάντες ἀποφεύγουσιν ὡς ψωραλέον, οὗ τινος ἢ μὲν ὑπαρξίς εἶναι μυστήριον, ὁ δὲ παρελθὼν βίος δὲν προσέμνησε τὴν παροῦσαν ταλαιπωρίαν του.

Δυστυχῶς τὰ γεγονότα ταῦτα εἶναι τόσῳ συνεχῆ, ὥστε περιττὸν καὶ νὰ τ' ἀναφέρωμεν. Καὶ πόθεν ἄρα ἡ τοιαύτη ἐξἄχρησις; Ἐκ τῆς μέθης! διότι ἡ μέθη εἶναι τὸ δλητήριο οὗ τινος τὰ ἀποτελέσματα δὲν ἐπέρχονται μὲν ἀμέσως, εἶναι ὁμῶς ἀναπόφευκτα· ἡ μέθη πνίγει πᾶν εὐγενὲς φρόνημα καὶ πᾶν αἴσθημα κατ' ἄλλο. Ἐκ τῆς μέθης λησμονοῦμεν καὶ γυναικᾶ καὶ τέκνα καὶ φίλους καὶ εὐτυχίαν καὶ κοινωνικὴν θέσιν, καὶ ἐκ τῆς μέθης φερόμεθα πρὸς τὸν κρημνὸν τῆς ἀπολείας.

Καὶ τινὰς μὲν κρημνίζει εἰς τὸ ἐλάττωμα τῆς μέθης ἡ δυστυχία, ἡ ἀπόγνωσις, ὁ θάνατος ἐκείνων τοὺς ὁποίους ἠγάπων, ἡ θλίψις· καὶ οὗτοι ὁμοιάζουσι πρὸς παράφρονες γινομένους αὐτόχειρας.

Οἱ πλείστοι ὁμῶς κρημνίζονται ἐν γνώσει, μὲ ὀφθαλμοὺς ἀνοικτοὺς, εἰς τὸ θάραθρον, ἀπὸ τοῦ ὁποῖου δὲν εἶναι πλέον δυνατὸν νὰ ἐξέλθωσιν· ἐξ ἐναντίας ὅσῳ προχωρεῖ ὁ καιρὸς τόσῳ καταβυθίζονται.

Β'

Ἀνθρωπὸς τις, ἐξ ἐκείνων περὶ ὧν ὁ λόγος, ἵστατό ποτε ὄρθιος παρὰ τὸ προσκέφαλον τῆς ψυχοῤῥαγούσης συζύγου του. Τὰ τέκνα του περιεκύκλουν γονυπετῆ τὴν κλίνην καὶ ὠλοφύροντο προσευχόμενα. Ὁ θάλαμος ἦτο γυμνὸς καὶ μόνον ἐν βλέμμα ἐπὶ τοῦ προσώπου τῆς ἀσθενοῦς ἤρκει νὰ σὲ πείσῃ, ὅτι ἐκείνην τὴν ὁποίαν κατελίμπανε τὸ φῶς τῆς ζωῆς ἐφόνευσαν αἱ στερήσεις, αἱ μέριμναι, αἱ κακουχίαι, αἱ πολυχρόνιοι λύπαι.

Γραῖα δὲ τις, ἀπὸ τῆς ὁποίας τοὺς ὀφθαλμοὺς ἔρρεον ἄφθονα δάκρυα, ὑπεβάσταζε περιπαθῶς τὴν κεφαλὴν τῆς σχεδὸν νεκρᾶς. Τὸ ὄχρον ὁμῶς πρόσωπον τῆς θυγατρὸς δὲν ἦτο ἐστραμμένον πρὸς αὐτὴν, οὐδὲ τὰ ψυχρὰ δάκτυλά της ἐσφιγγον τὴν χεῖρα τῆς μητρὸς, ἀλλὰ τὸν βραχίονα τοῦ συζύγου. Οἱ ὀφθαλμοὶ τοὺς ὁποίους μετ' ὀλίγον ἔμελλε νὰ κλείσῃ ὁ θάνατος, ἠτένιζον εἰς αὐτὸν, ὅστις ὁμῶς δὲν ἐδύνατο ν' ἀντισταθῆ εἰς τὸ τελευταῖόν της βλέμμα. Τὸ ἐνδυμᾶ του ἦτον ἀκάθαρτον, οἱ ὀφθαλμοὶ βεδαρημένοι καὶ κατακόκκινοι, ἡ δὲ ὄψις φλογερά, διότι τὴν στιγμὴν ἐκείνην ἠναγκάσθησαν νὰ τὸν ἀποσπᾶσωσιν ἀπὸ τὰ ὄργια τῆς μέθης καὶ νὰ τὸν φέρωσι πλησίον τῆς ἀποθησακούσης συζύγου του.

Φανὸς δὲ, οὗ τινος τὸ φῶς ἐμετρίαζε λεπτὸν ἐπικάλυμμα, ἐφώτιζεν ἀμυδρῶς τὰ πρόσωπα τῶν περιστοιχιζόντων τὴν κλίνην, ἐνῶ ὁ λοιπὸς θάλαμος ἦτο κατασκότεινος. Καὶ ἐκτὸς μὲν τοῦ δωματίου ἐπεκράτει ἡ σιγὴ τῆς νυκτὸς, ἐντὸς δὲ αὐτοῦ πάντα ἦσαν σιωπηλά ὡς ὁ θάνατος. Ὁ μόνονος καὶ ἀσθενὴς ἦχος ὠρολογίου κρεμαμένου ὑπὲρ τὴν θερμάστραν διέκοπτε μόνος τὴν βαθεῖαν καὶ κατανυκτικὴν σιωπὴν πάντων, γινωσκόντων ὅτι μὲν τὸ θάνατος ἦτο παρῆλθον μία ὥρα καὶ ἡ ἀνηλεὲς βελὸν θά προκαλέσῃ τὸν νεκρώσιμον ἦχον. Καὶ τῶντι, τρομερὰ εἶναι ἡ ἀγρυπνία πλησίον φιλάτου ἀσθενοῦς καὶ τρομερωτέρα ἡ προσδοκία τοῦ θανάτου· τρομερὰ ἡ ὥρα καθ' ἣν ἡ ἐλπίς παρέρχεται διὰ παντὸς καὶ τρομερωτάτη ἡ πεποίθησις ὅτι ἀδύνατος πλέον ἡ θεραπεία. Τὸ αἷμα παγώνει ὅταν ἀκούσῃ τὰ περισπούδαστα ἀπόρρητα τῆς καρδίας, τὰ ἕως τότε ἄγνωστα μυστήρια πολλῶν χρόνων, ἅτινα ἐξομολογεῖται πρὶν ἐκπνεύσῃ τὸ πρὸ τῶν ὀφθαλμῶν σου προσφιλὲς ὄν, καὶ ὅταν φαντάζεσαι ὅτι ἡ σιωπὴ